

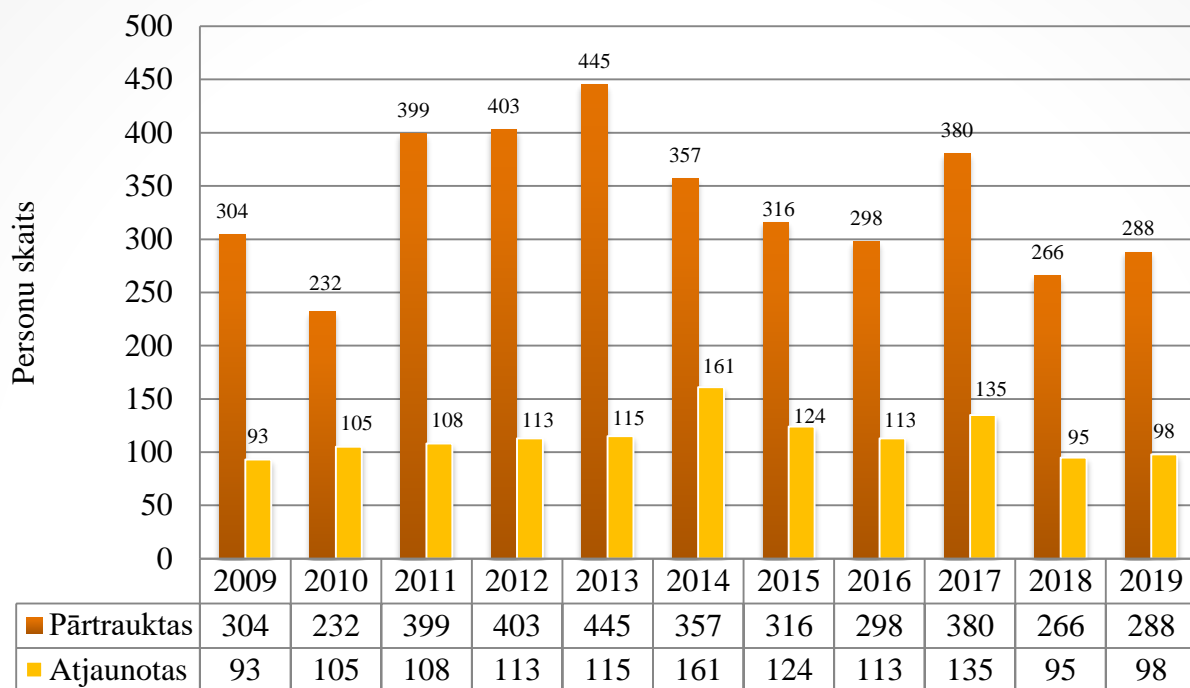
Pārskata ziņojums

par Rīgas bāriņtiesas darbu 2019.gadā

1. Bērna aizgādības tiesību pārtraukšana

- Personu skaits, kurām ar bāriņtiesas lēmumu pārtrauktas aizgādības tiesības un atjaunotas pārtrauktās aizgādības tiesības

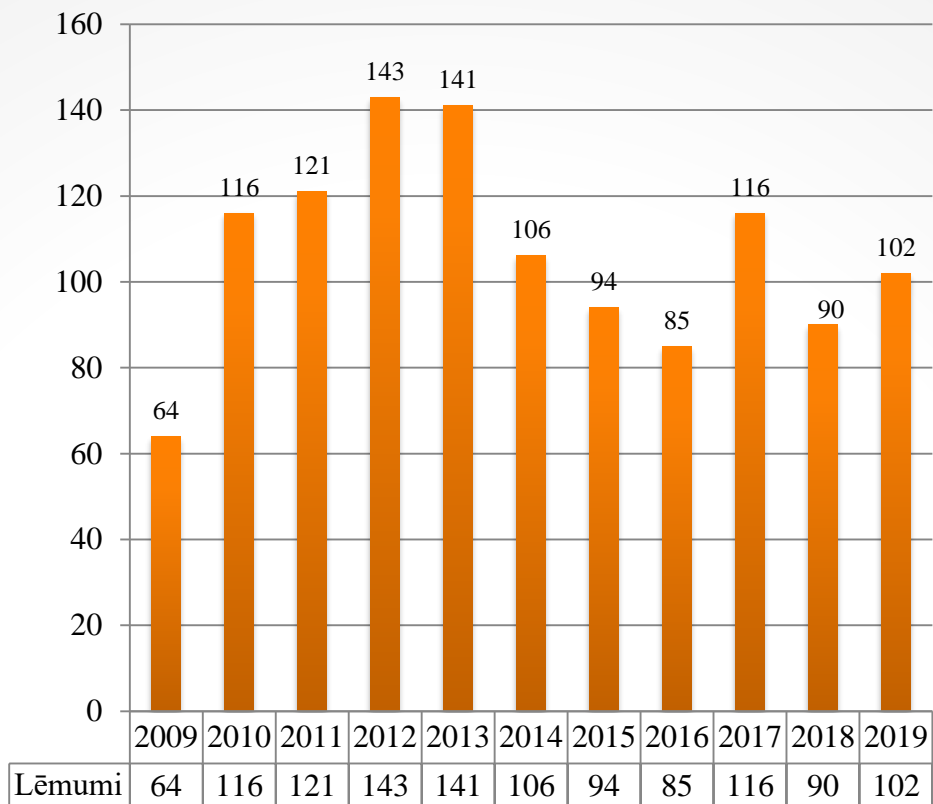
Bāriņtiesa lemj par bērna aizgādības tiesību pārtraukšanu vecākam, ja:

- 1) ir faktiski šķēršļi, kas liedz vecākam iespēju aprūpēt bērnu;
- 2) bērns atrodas veselībai vai dzīvībai bīstamos apstākļos vecāka vainas dēļ (vecāka apzinātas rīcības vai nolaidības dēļ);
- 3) vecāks ļaunprātīgi izmanto savas tiesības vai nenodrošina bērna aprūpi un uzraudzību;
- 4) vecāks ir devis piekrišanu bērna adopcijai, izņemot gadījumu, kad viņš kā laulātais ir devis piekrišanu tam, ka bērnu adoptē otrs laulātais;
- 5) konstatēta vecāka vardarbība pret bērnu vai ir pamatotas aizdomas par vecāka vardarbību pret bērnu;
- 6) vecāks ļaunprātīgi izmanto savas tiesības, nepildot tiesas nolēmumu lietā, kas izriet no aizgādības vai saskarsmes tiesībām, ja tas nodara būtisku kaitējumu bērnam un ja nepastāv otram vecākam šķēršļi īstenot bērna aprūpi.

Bāriņtiesa, ierosinot lietu par bērna aizgādības tiesību pārtraukšanu vecākam, informē vecāku par sekām un uzdod viņam sadarbībā ar sociālo dienestu noteiktā termiņā novērst bērna attīstībai nelabvēlīgos apstākļus. Ja vecāks šajā termiņā kavējas novērst bērna attīstībai nelabvēlīgos apstākļus un bērna palikšana ģimenē var radīt draudus bērna dzīvībai un veselībai, bāriņtiesa lemj par aizgādības tiesību pārtraukšanu vecākam un bērna šķiršanu no ģimenes.

Ja bērna aizgādības tiesību pārtraukšanas iemesli ir zuduši, bāriņtiesa lemj par pārtraukto aizgādības tiesību atjaunošanu.

- **Vienpersonisko lēmumu skaits**

Ja bērna dzīves apstākļu pārbaudē vai citādi atklājas, ka bērns atrodas veselībai vai dzīvībai bīstamos apstākļos, kā arī tad, ja bērna turpmākā atrašanās ģimenē var apdraudēt viņa veselību vai dzīvību, bāriņtiesas priekšsēdētājs, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieks vai bāriņtiesas loceklis vienpersoniski pieņem lēmumu par:

- 1) bērna aizgādības tiesību pārtraukšanu vecākiem;
- 2) bērna izņemšanu no aizbildņa ģimenes un aizbildņa atstādināšanu no pienākumu pildīšanas;
- 3) bērna izņemšanu no audžuģimenes;
- 4) pirmsadopcijas aprūpes pārtraukšanu.

Ja nolēmuma par bērna atgriešanos valstī, kurā ir viņa dzīvesvieta, piespiedu izpildes procesā bērnu nodod bāriņtiesas pārstāvim turpmāku darbību veikšanai un ja bērnu nav iespējams nekavējoties nogādāt uz valsti, kurā ir viņa dzīvesvieta, bāriņtiesas priekšsēdētājs, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieks vai bāriņtiesas loceklis vienpersoniski pieņem lēmumu par:

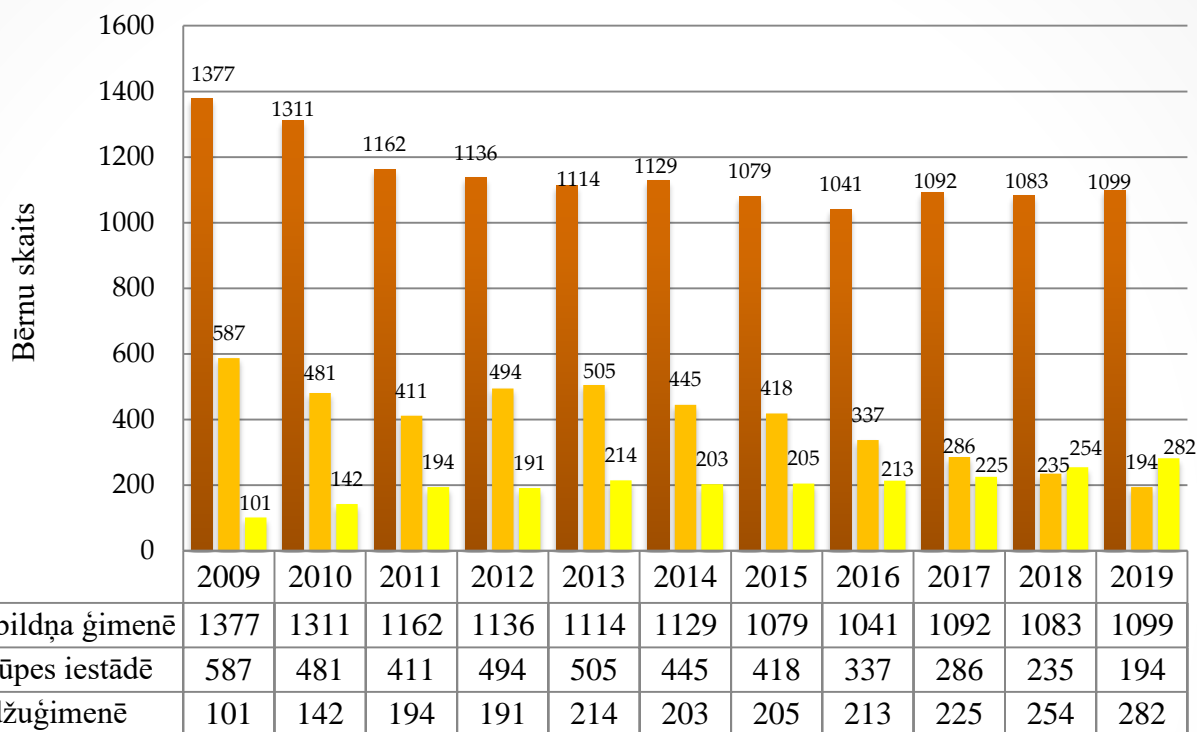
- 1) bērna šķiršanu no ģimenes un nogādāšanu krīzes centrā vai citos drošos apstākļos un aizliegumu bērnam vai citai personai, kas bērnu prettiesiski pārvietojusi vai aizturējusi, vai bērna tuviem radniekiem izņemt bērnu no krīzes centra vai citiem drošiem apstākļiem;

- 2) atteikumu paziņot bērnam vai citai personai, kas bērnu prettiesiski pārvietojusi vai aizturējusi, vai bērna tuviem radniekiem bērna atrašanās vietu vai aizliegumu šīm personām satikties ar bērnu, kamēr tas uzturas krīzes centrā vai citos drošos apstākļos, ja šīs personas var apdraudēt nolēmuma turpmāku piespiedu izpildi un bērna sagatavošanu nogādāšanai atpakaļ uz valsti, kurā ir viņa dzīvesvieta.

Ja bērns vai viņa likumiskais pārstāvis nepiekrīt bērnam, kuram radušies psihiski vai uzvedības traucējumi alkoholisko dzērienu, narkotisko, psihotropo, toksisko vai citu apreibinošo vielu lietošanas dēļ vai kurš cietis no vardarbības, obligātai ārstēšanai vai sociālajai rehabilitācijai vai nepamatoti vēlas to pārtraukt, bāriņtiesas priekšsēdētājs, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieks vai bāriņtiesas loceklis, ja tas nepieciešams bērna interešu aizstāvēšanai, vienpersoniski pieņem lēmumu par bērna obligāto ārstēšanu vai sociālās rehabilitācijas saņemšanu.

2. Bērna ārpusģimenes aprūpe

- Ārpusģimenes aprūpē esošo bērnu skaits (31.decembrī)

Ja bērns ir palicis bez vecāku gādības (t.sk., vecākiem tiek pārtrauktas aizgādības tiesības) vai bērna vecāki ir miruši, bāriņtiesa lemj par bērna ārpusģimenes aprūpi.

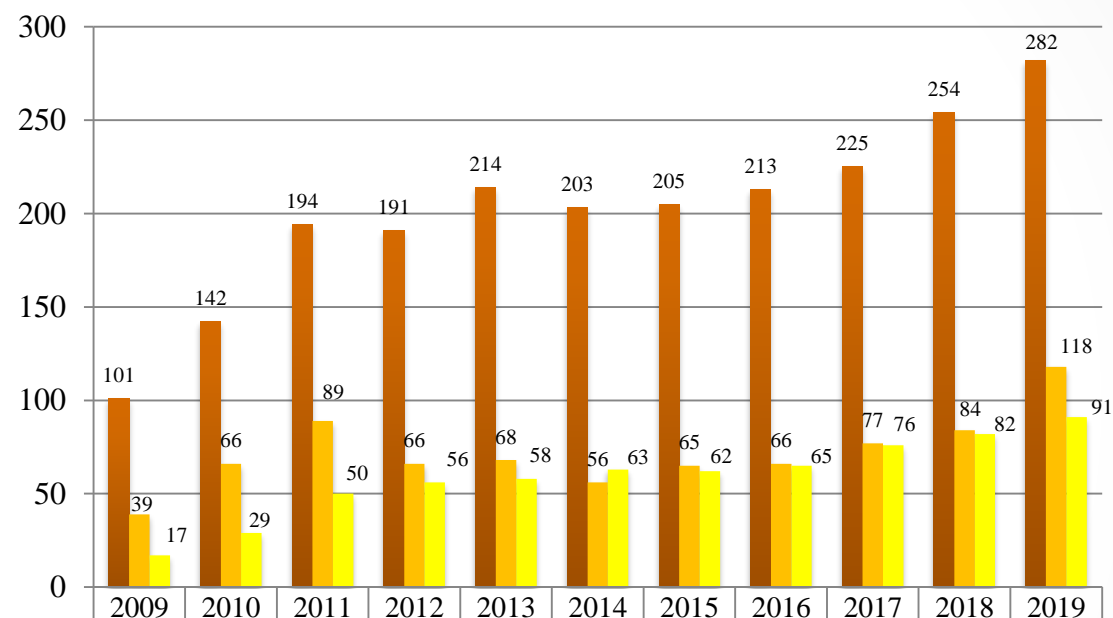
Ārpusģimenes aprūpes veidi:

- 1) aizbildnība;
- 2) audžuģimene;
- 3) ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcija (turpmāk – aprūpes iestāde).

Bāriņtiesa lemj par bāreņa vai bez vecāku gādības palikuša bērna ievietošanu aprūpes iestādē, ja ārpusģimenes aprūpi bērnam nav iespējams nodrošināt audžuģimenē vai pie aizbildņa.

2.1. Audžuģimenes

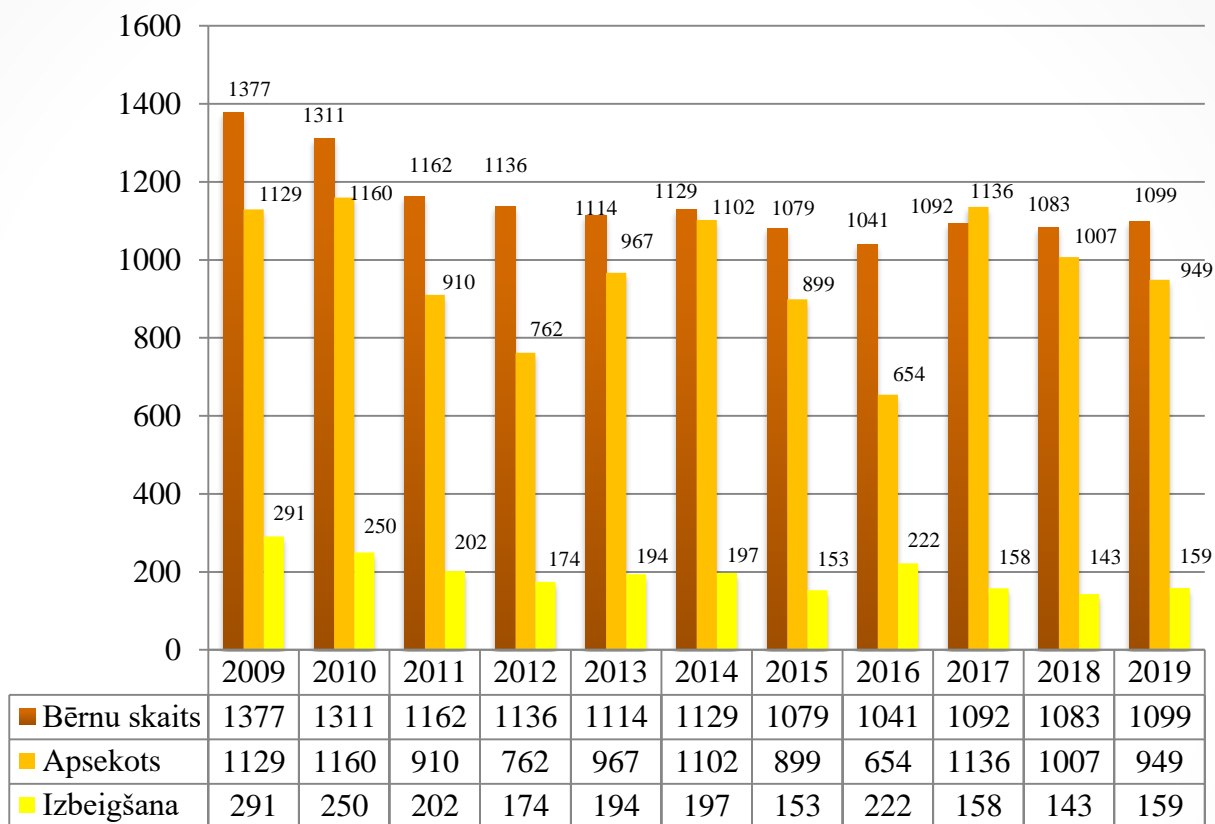
- Audžuģimenesē esoģo bērnu skaits (31.decembrī)audžuģimenesē (arī ārpus Rīgas) ievietoto bērnu skaits un audžuģimeņu skaits Rīģā

■ Bērnu skaits	101	142	194	191	214	203	205	213	225	254	282
■ Ievietotie bērni	39	66	89	66	68	56	65	66	77	84	118
■ Audžuģimeņu skaits	17	29	50	56	58	63	62	65	76	82	91

2.2. Aizbildnība

- Kopējais aizbildnībā esošo bērnu skaits, aizbildnībā esošo bērnu apsekošana un aizbildnības izbeigšana (bērnu skaits)

Bāriņtiesa lemj par aizbildnības nodibināšanu un aizbildņa iecelšanu bērnam, ja:

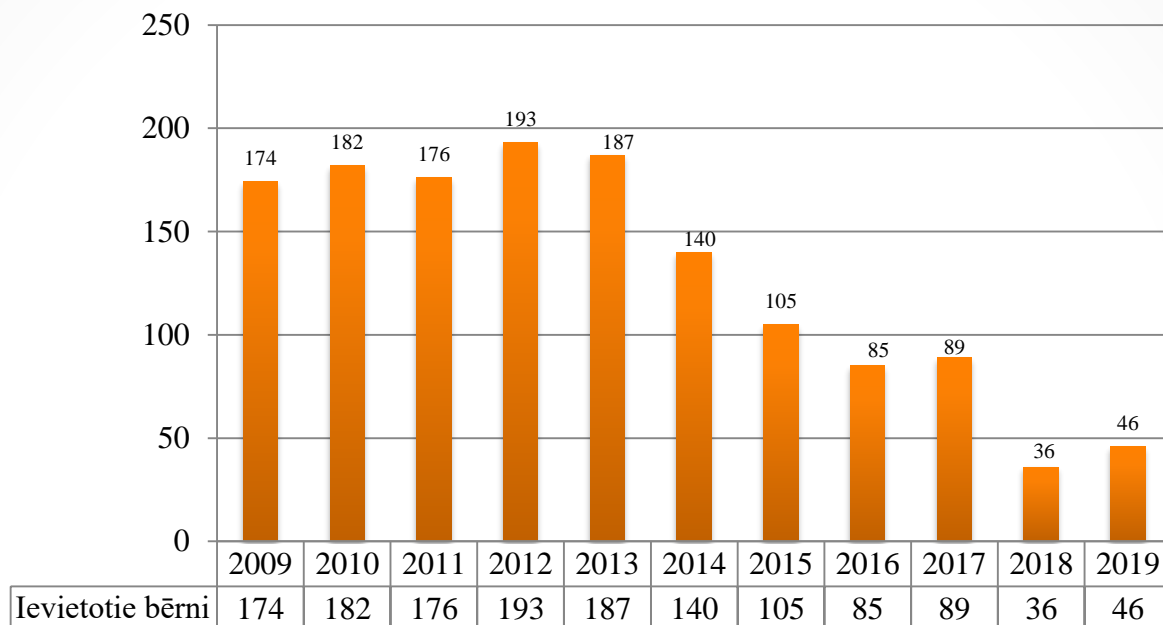
- 1) bērna vecāki ir miruši vai izsludināti par mirušiem;
- 2) bērna vecākiem ir pārtrauktas vai atņemtas aizgādības tiesības;
- 3) bērna vecāki ir pazuduši un izsludināti meklēšanā;
- 4) bērna vecāki slimības dēļ nespēj pienācīgi aprūpēt un uzraudzīt bērnu;
- 5) abi bērna vecāki ir nepilngadīgi;
- 6) radušās būtiskas domstarpības bērna un vecāku attiecībās;
- 7) radušies citi neatliekami gadījumi (nodrošinot normatīvajos aktos noteikto prasību ievērošanu).

Viens no bāriņtiesas pienākumiem aizbildnības uzraudzībā ir katru gadu pārbaudīt aizbilstamā dzīves apstākļus aizbildņa ģimenē.

Bāriņtiesa lemj par aizbildņa atlaišanu no aizbildņa pienākumu pildīšanas bērnam sasniedzot pilngadību, kā arī gadījumos, ja ir izbeigušies iepriekš minētie aizbildnības nodibināšanas iemesli.

2.3. Aprūpes iestādes

- Aprūpes iestādēs ievietoto bērnu skaits

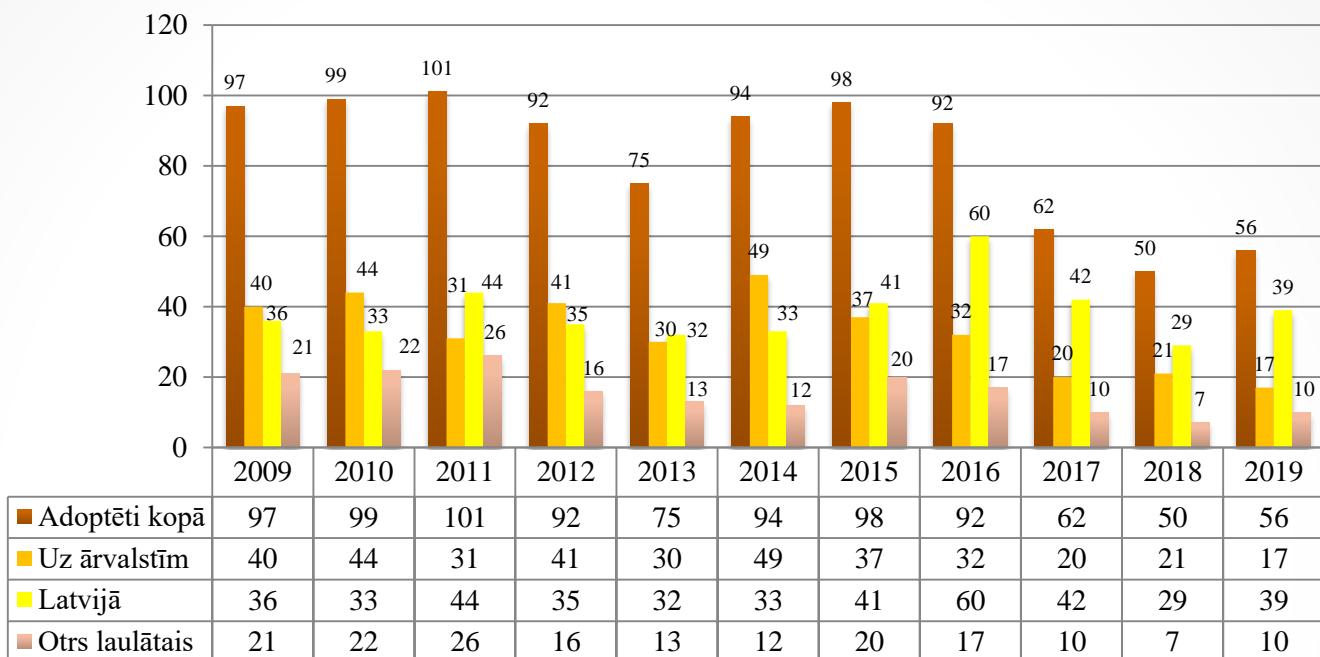
Bāriņtiesa lemj par bāreņa vai bez vecāku gādības palikuša bērna ievietošanu aprūpes iestādē, ja ārpusģimenes aprūpi bērnam nav iespējams nodrošināt pie aizbildņa vai audžuģimēnē vai ja aprūpe pie aizbildņa vai audžuģimēnē konkrētam bērnam nav piemērota. Aprūpes iestādē bērns atrodas līdz brīdim, kad viņam tiek nodrošināta piemērota aprūpe pie aizbildņa vai audžuģimēnē. Aprūpes iestādē ievietota bērna aizbildņa pienākumus pilda šīs institūcijas vadītājs.

Bāriņtiesa lemj par bāreņa vai bez vecāku gādības palikuša bērna aprūpes izbeigšanu aprūpes iestādē, ja:

- 1) bērna vecākiem ir atjaunotas pārtrauktās vai atņemtās aizgādības tiesības;
- 2) bērnam ir nodibināta aizbildnība;
- 3) bērns tiek nodots audžuģimenei;
- 4) likumīgā spēkā stājies tiesas spriedums par bērna adopcijas apstiprināšanu.

3. Adopcija

- Rīgas pašvaldības bērnu skaits, kuri adoptēti

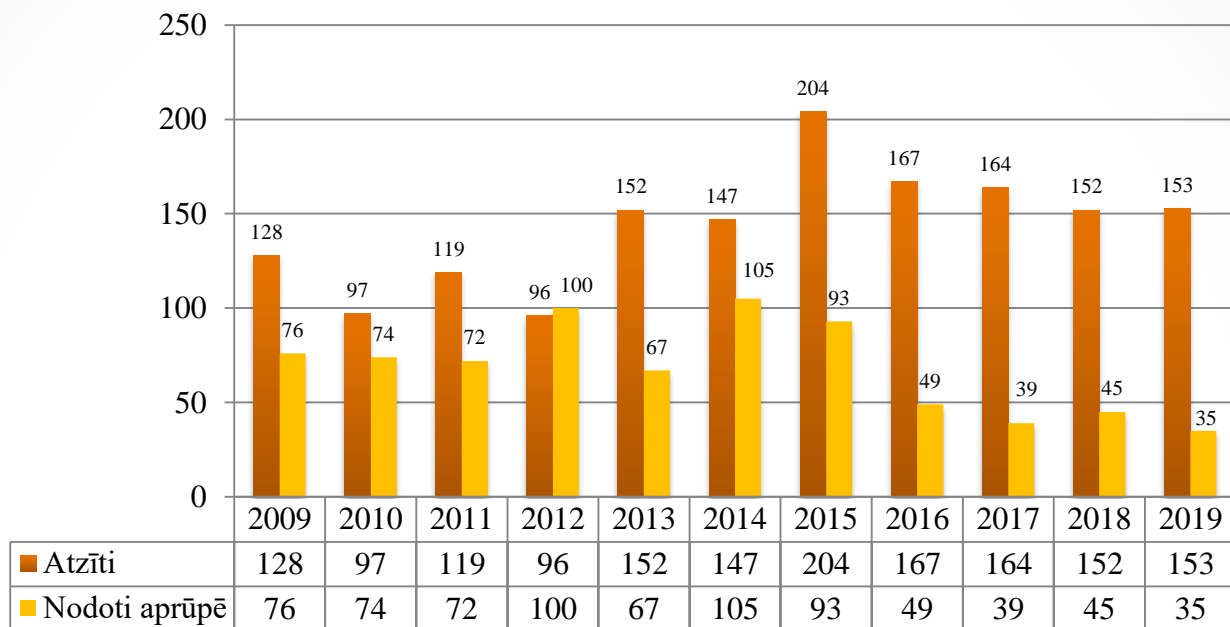
Bāriņtiesa lemj par:

- 1) personas atzīšanu par adoptētāju;
- 1^l) piekrišanu bērna adopcijai Civillikumā noteiktajos gadījumos;
- 2) brāļu un māsu, pusbrāļu un pusbāru šķiršanu Civillikumā noteiktajos gadījumos;
- 3) to, vai Latvijā iespējams nodrošināt bērna audzināšanu ģimenē vai pienācīgu aprūpi;
- 4) bērna nodošanu adoptētāja aprūpē un uzraudzībā līdz adopcijas apstiprināšanai;
- 5) pirmsadopcijas aprūpes izbeigšanu bērnam;
- 6) adopcijas atbilstību bērna interesēm.

Adopcija

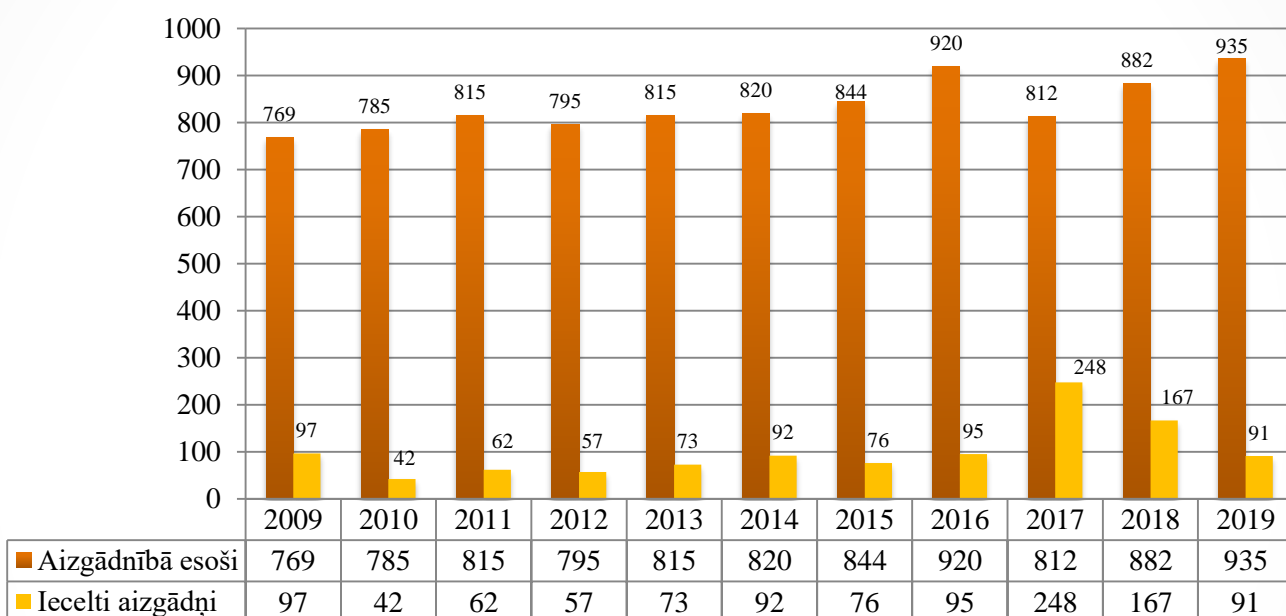
- Personu skaits, kuras atzītas par adoptētājiem un bērnu skaits, kuri nodoti adoptētāju aprūpē

Bez vecāku gādības palikušo bērnu, bāreņu un to personu, kuras vēlas adoptēt bērnu (adoptētāju), uzskaiti veic Labklājības ministrija. Šī informācija tiek iekļauta Adopcijas reģistrā, kuram ir ierobežotas pieejamības statuss.

4. Aizgādība (personas ar ierobežotu rīcībspēju)

- Personu skaits, kurām iecelti aizgādņi un aizgādībā esošo personu skaits

Bāriņtiesa saskaņā ar tiesas nolēmumu par aizgādības nodibināšanu ieceļ aizgādņi:

1) personai ar garīga rakstura vai citiem veselības traucējumiem, kurai rīcībspēju ierobežojusi tiesa;

1¹) personai, kurai tiesa nodibinājusi pagaidu aizgādību;

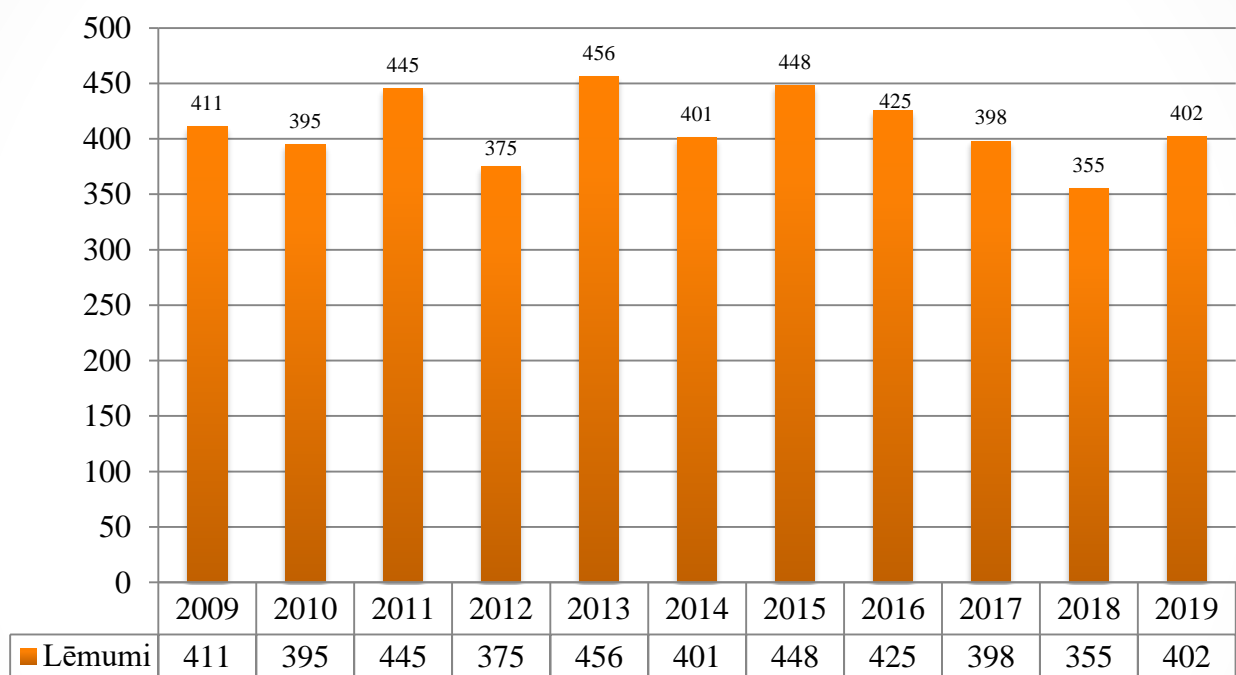
2) personai, kurai rīcībspēju tiesa ierobežojusi izlaidīgas vai izšķērdīgas dzīves dēļ, kā arī alkohola vai citu apreibinošo vielu pārmērīgas lietošanas dēļ;

3) promesošas vai pazudušas personas mantai;

4) testamenta izpildīšanai.

5.Mantu lietas

- Pieņemtie lēmumi par personu mantisko interešu nodrošināšanu un aizstāvību

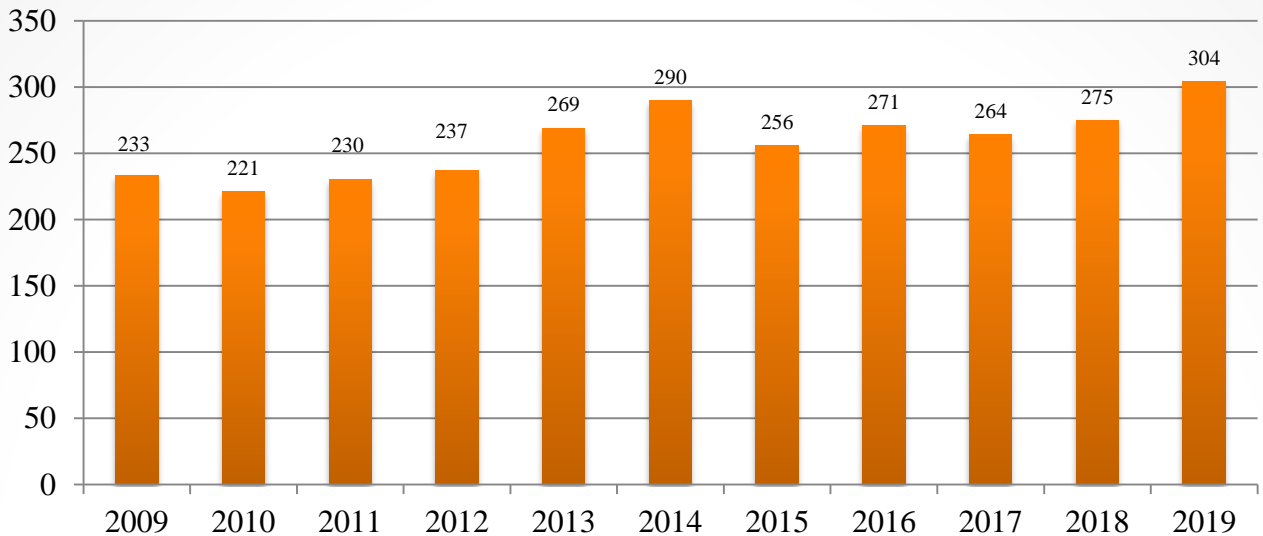

Bāriņtiesa, aizstāvot bērna mantiskās intereses [Civillikumā](#) paredzētajos gadījumos:

- 1) lemj par atļauju pieņemt vai atraidīt bērna vārdā viņam piekritušo mantojumu;
- 2) lemj par bērnam piederošās mantas pārdošanu par tirgus vērtību vai izsolē;
- 3) lemj par mantojuma sadalīšanu, bērna mantas (ja tās vērtība nepārsniedz 14 000 *euro*) atsavināšanu, ieķīlāšanu vai apgrūtināšanu ar citām lietu tiesībām;
- 4) lemj par bērnam piederošā nekustamā īpašuma (ja tā vērtība pārsniedz 14 000 *euro*) atsavināšanas, ieķīlāšanas vai apgrūtināšanas ar citām lietu tiesībām lietderīgumu;
- 5) lemj par īpašuma iegūšanu bērnam;
- 6) ieceļ aizbildni tiesisku darījumu noslēgšanai starp bērnu un vecākiem;
- 7) lemj par mantojuma pārvaldīšanas un lietošanas tiesību atņemšanu, ja pārdzīvojušais laulātais bērnam piekritušo mantojumu pārvalda vai lieto nekārtīgi;
- 8) lemj par vecāka atstādināšanu no bērna mantas pārvaldības, ja vecāks pārvalda bērna mantu neatbilstoši bērna interesēm;
- 9) veic citus bērna mantisko tiesību aizsardzības pasākumus.

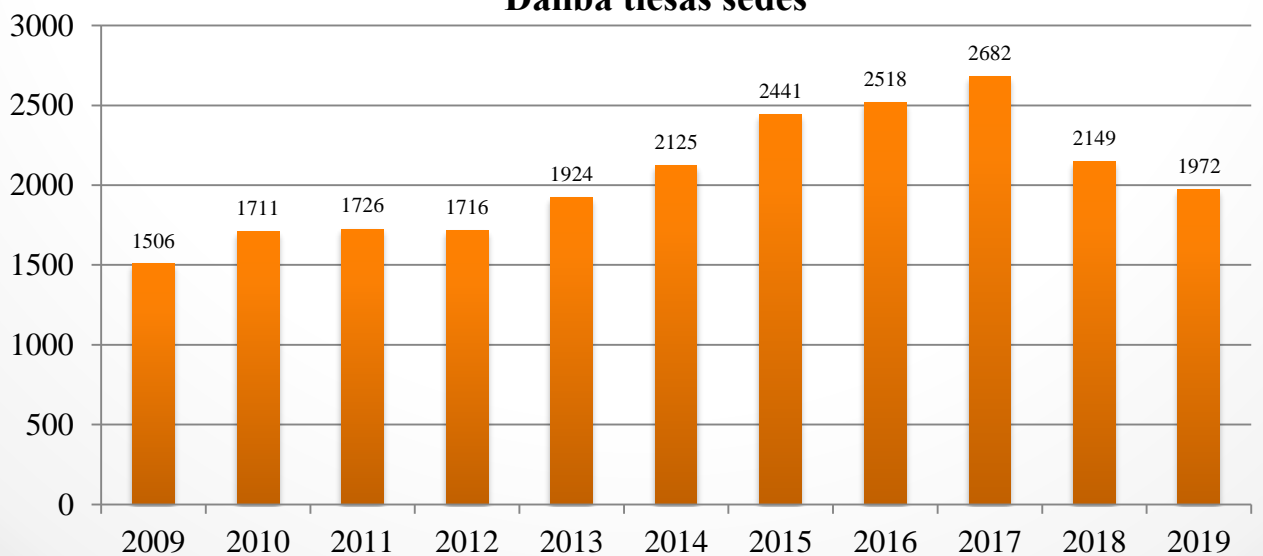
6.Sadarbība ar vispārējās jurisdikcijas tiesām

Tiesai sniegto atzinumu skaits

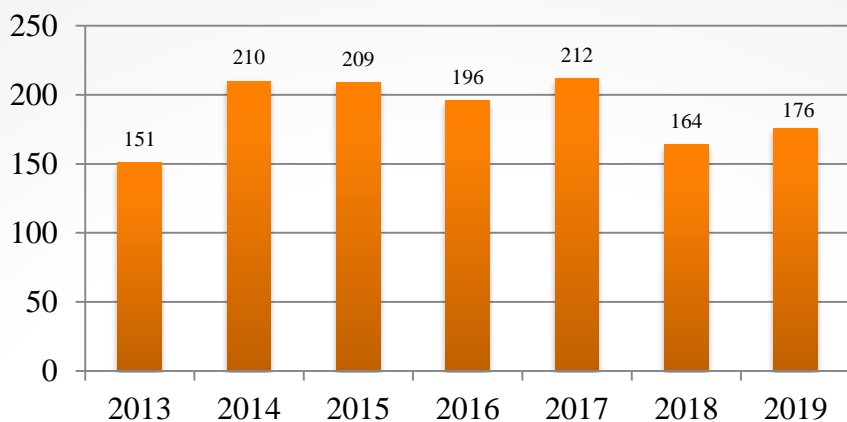

Bāriņtiesa pēc tiesas pieprasījuma sniedz atzinumus, kas nepieciešami šādos gadījumos: 1) lai noteiktu kārtību, kādā izmantojamās saskarsmes tiesības un tiesības uzturēt personiskas attiecības un tiešus kontaktus ar bērnu; 2) viena vecāka atsevišķas aizgādības noteikšanai; 3) aizgādības tiesību atņemšanai un atjaunošanai; 4) paternitātes atzīšanai vai apstrīdēšanai; 5) citos Civilprocesa likumā paredzētajos gadījumos.

Dalība tiesas sēdēs

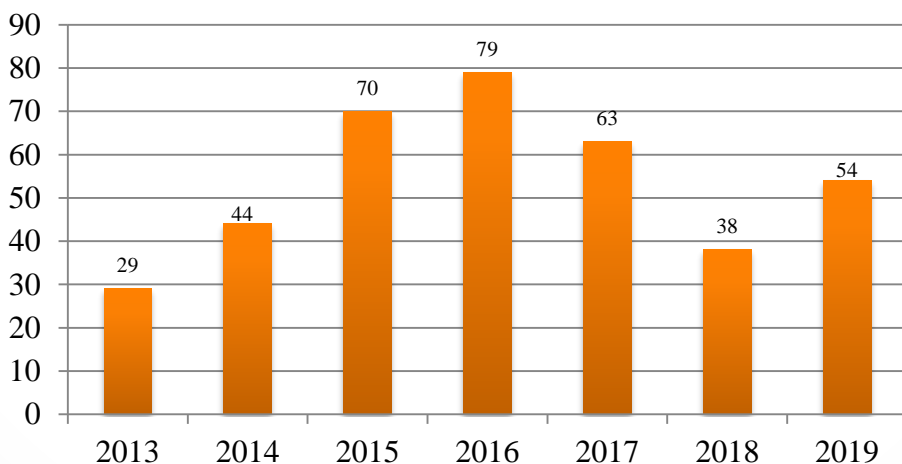

Tiesā celto prasību skaits

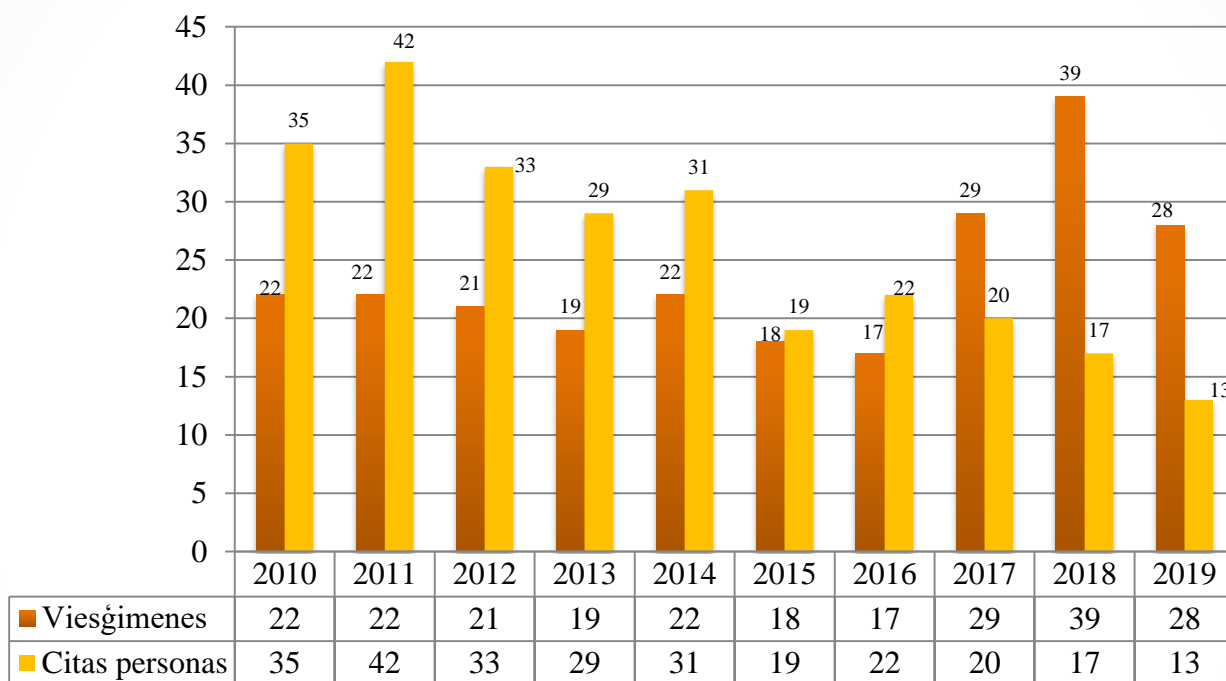
Pārtrauktās aizgādības tiesības vecākam atjauno, ja bāriņtiesa atzīst, ka nepastāv pārtraukšanas apstākļi. Ja gada laikā no aizgādības tiesību pārtraukšanas nav iespējams tās atjaunot, bāriņtiesa lemj par prasības celšanu tiesā aizgādības tiesību atņemšanai. Bāriņtiesai ir tiesības lemt par prasības celšanu tiesā aizgādības tiesību atņemšanai pirms šā panta ceturtajā daļā noteiktā termiņa iestāšanās, ja tas ir bērna interesēs.

Pierādījumu iegūšanas pieprasījumi ārvalstīm

7. Bērna nodošana citas personas aprūpē

- Viesģimeņu skaits un vecāku aprūpē esošo bērnu skaits, kuri nodoti citu personu aprūpē

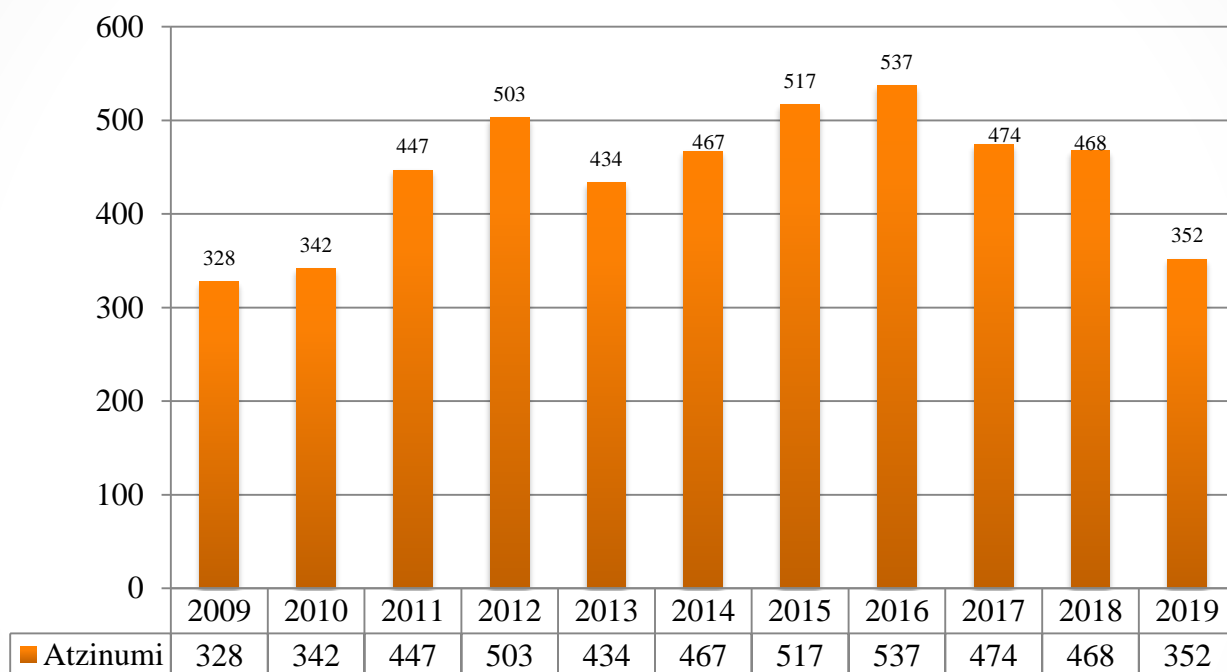

Viesģimene — laulātie vai persona, kas uz laiku uzņem savā dzīvesvietā bērnu aprūpes iestādē ievietotu bērnu vai bērnu aprūpes iestādē kontaktējās ar tur ievietotu bērnu.

Vecāki var nodot bērnu citas personas aprūpē Latvijā uz laiku, kas ilgāks par trim mēnešiem, ja pirms nodošanas vecāku dzīvesvietas bāriņtiesa atzinusi, ka šāda nodošana atbilst bērna interesēm un persona spēs bērnu pienācīgi aprūpēt.

8. Bāriņtiesas psihologu darbs

- Bāriņtiesas psihologu sniegto atzinumu skaits

Psihologu darbs bāriņtiesā, galvenokārt, vērsts, lai bāriņtiesa varētu iegūt lietas izlemšanai un objektīvai apstākļu noskaidrošanai nepieciešamo informāciju (bērna viedokļa noskaidrošana, vecāku savstarpējo attiecību modeli, spējas un īpašības aprūpēt bērnu, personas spējas un īpašības pildīt aizbildņa, audžuģimenes un viesģimenes pienākumus, iegūt adoptētāju statusu, veic personas vai ģimenes psiholoģisko izpēti utt.). Rezultātā tiek sniegts psihologa atzinums, kas tiek iekļauts izvērtējamo faktu kopumā, kad bāriņtiesa gatavo lēmumus vai atzinumus pēc tiesas pieprasījuma. Nepieciešamības gadījumos psihologi arī piedalās dzīvesvietu apsekošanās.

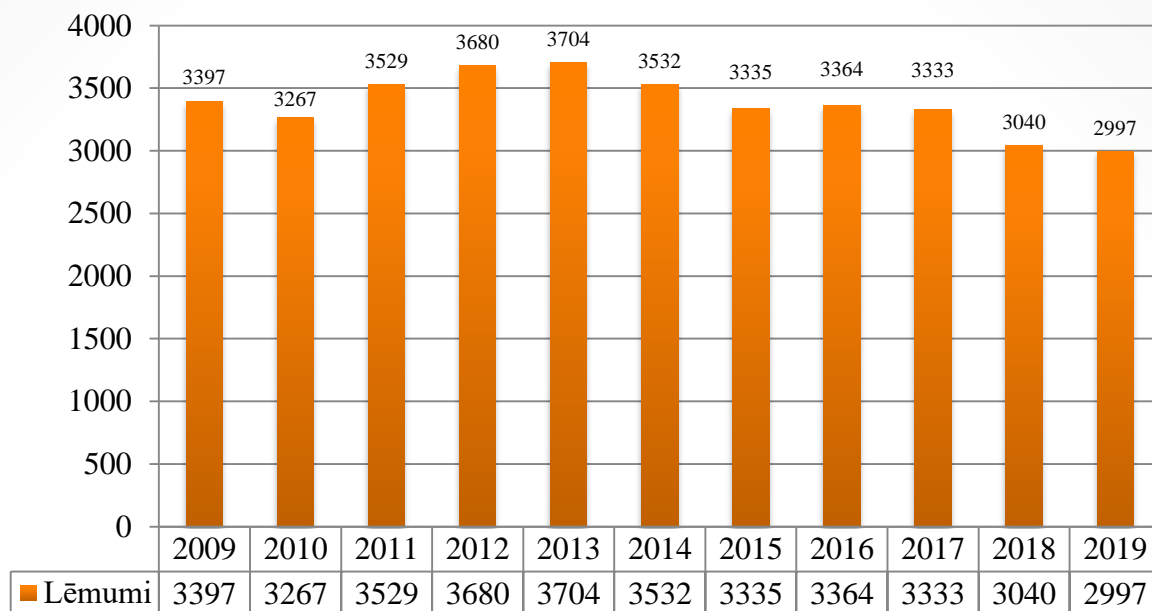
Nolēmuma par bērna atgriešanos valstī, kurā ir viņa dzīvesvieta, piespiedu izpildes procesā bāriņtiesa pēc sava ieskata pieaicina psihologu nolēmuma piespiedu izpildē.

Ja kopš lēmuma par bērna atgriešanos valstī, kurā ir viņa dzīvesvieta, ir pagājis vairāk nekā gads, bāriņtiesa pēc bērna vecāka vai citas personas, kas prettiesiski bērnu pārvietojusi vai aizturējusi, lūguma norīko psihologu atzinuma sniegšanai, lai noskaidrotu bērna viedokli par viņa nogādāšanu atpakaļ uz valsti, kurā ir viņa dzīvesvieta.

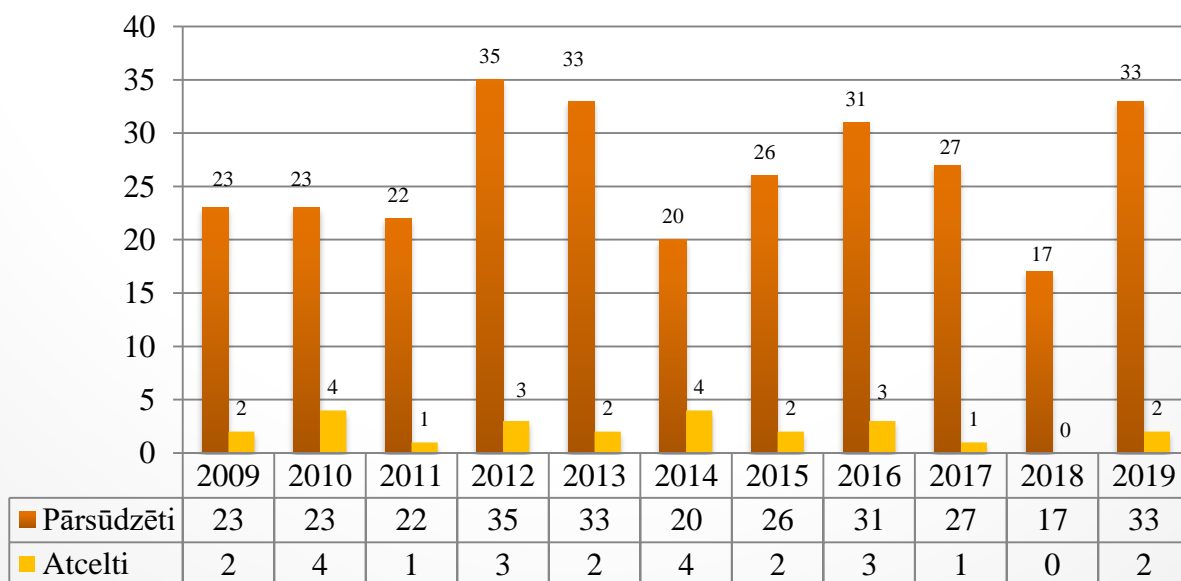
Pēc lēmuma par bērna šķiršanu no vecāka, aizbildņa vai audžuģimenes bāriņtiesas pārstāvis sadarbībā ar psihologu veic pārrunas ar lēmuma rezolutīvajā daļā norādīto personu par labprātīgu lēmuma izpildi, ievērojot bērna labākās intereses.

9. Bāriņtiesas pieņemtie lēmumi

- Pieņemto lēmumu skaits

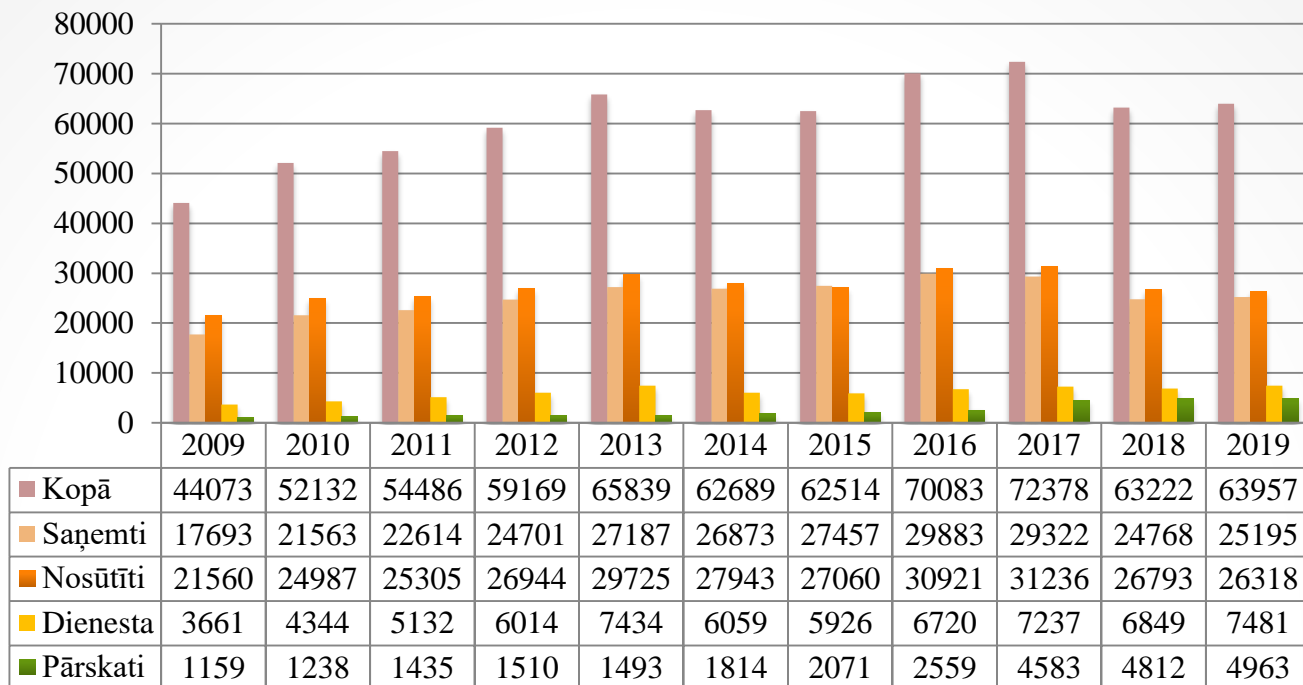
- Pārsūdzēto lēmumu skaits un tiesas atcelto lēmumu skaits

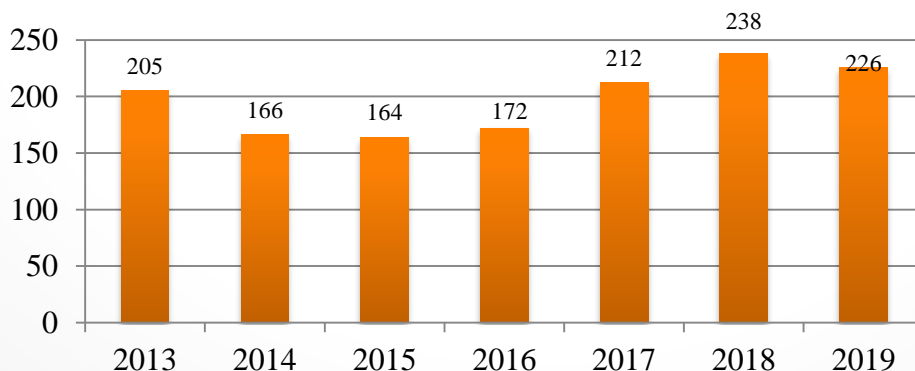
10.Lietvedība

- Bāriņtiesas korespondence

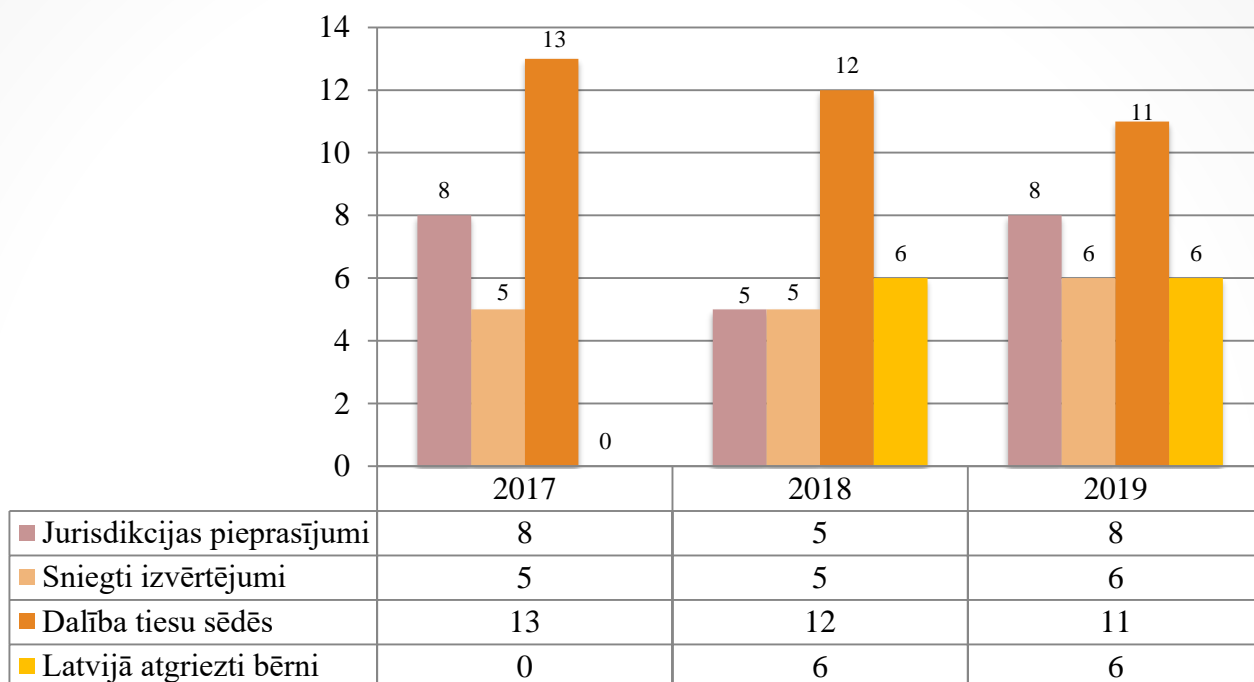
Dokumentu apriti bāriņtiesā un bāriņtiesas sēžu protokolēšanu nodrošina Nodrošinājuma nodaļa: Nodrošinājuma nodaļas vadītāja 3 palīgi, 4 lietvedības sekretāri, 5 bāriņtiesas sēžu sekretāri un 2 galvenie speciālisti.

Elektroniskā sarakste

Juridiskā nodaļa sagatavo personām informatīvas atbildes personām, par viņu interesējošiem jautājumiem, ko saņemam elektroniski uz Rīgas bāriņtiesas oficiālo e-pastu (bt@riga.lv).

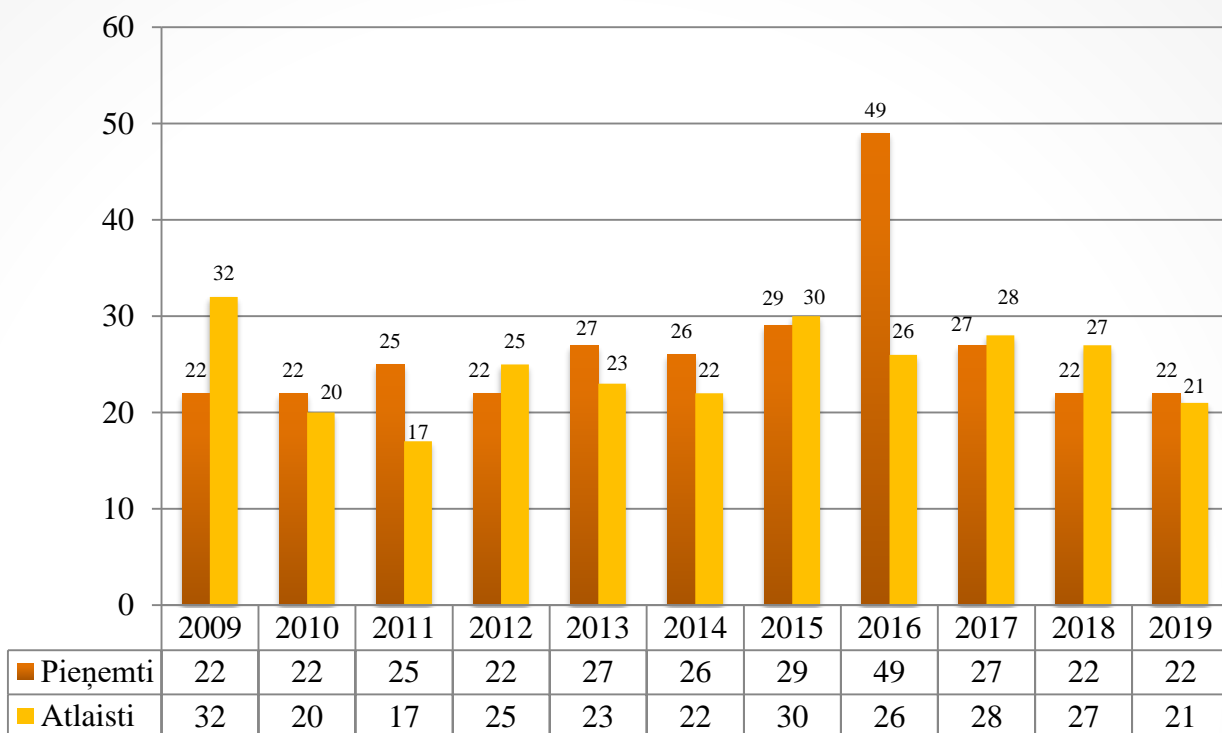
11. Ārlietas

Gadījumos, kad tiek saņemta informācija no ārvalsts kompetentajām iestādēm par Latvijas valstspiederīgo bērnu, kurš šķirts no vecāku vai aizbildņu ģimenes ārvalstī, Tieslietu ministrija nosūta vēstuli attiecīgajai bāriņtiesai, kuras darbības teritorijā savu dzīvesvietu deklarējušas ar ārvalstī dzīvojošo Latvijas valstspiederīgo ģimeni saistītās personas (piemēram, paplašinātās ģimenes locekļi; citi radnieki; personas, kuras kā potenciālos aprūpētājus norādījuši paši vecāki u.c.) un, kuras provizoriski varētu būt bērna potenciālie aprūpētāji Latvijā, un lūdz apzināt konkrētās personas, vai tās vēlas un būtu spējīgas uzņemties bērna aprūpi ilgtermiņā. Vienlaikus Tieslietu ministrija lūdz sniegt bāriņtiesai viedokli par iespējamo jurisdikcijas nodošanu Latvijai.

12.Bāriņtiesas personāla vadība

(uz 2019.gada 31.decembri)

Bāriņtiesā no 2019.gada 1.janvāra līdz 2019.gada 31.decembrim darbu uzsākuši:

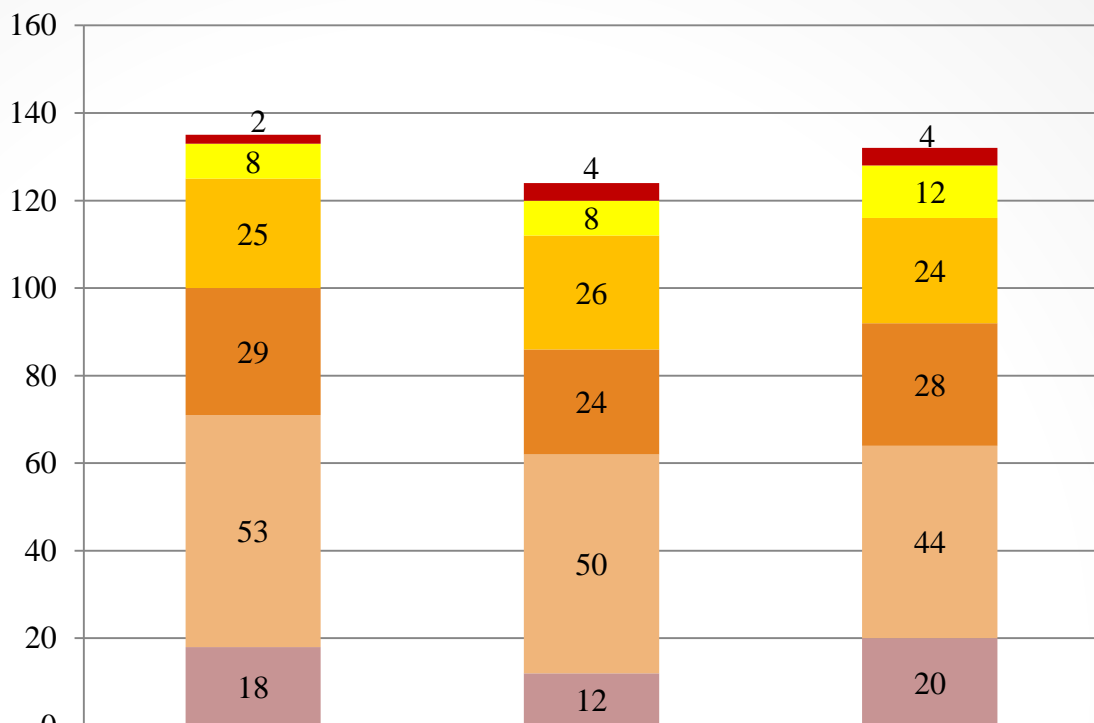
- 15 bāriņtiesas locekļa palīgi;
- 2 lietvedes;
- 4 sēžu sekretāres;
- 1 galvenais speciālists (uz prombūtnes laiku)
- (ievēlēti 4 bāriņtiesas locekļi)

Bāriņtiesā no 2019.gada 1.janvāra līdz 2019.gada 31.decembrim atbrīvoti:

- 6 bāriņtiesas locekļi;
- 8 bāriņtiesas locekļa palīgi;
- 2 lietvedes;
- 1 sēžu sekretāre;
- 1 nodaļas vadītājs;
- 2 nodaļas vadītāja palīgi;
- 1 jurists

Darbinieku darba stāžs

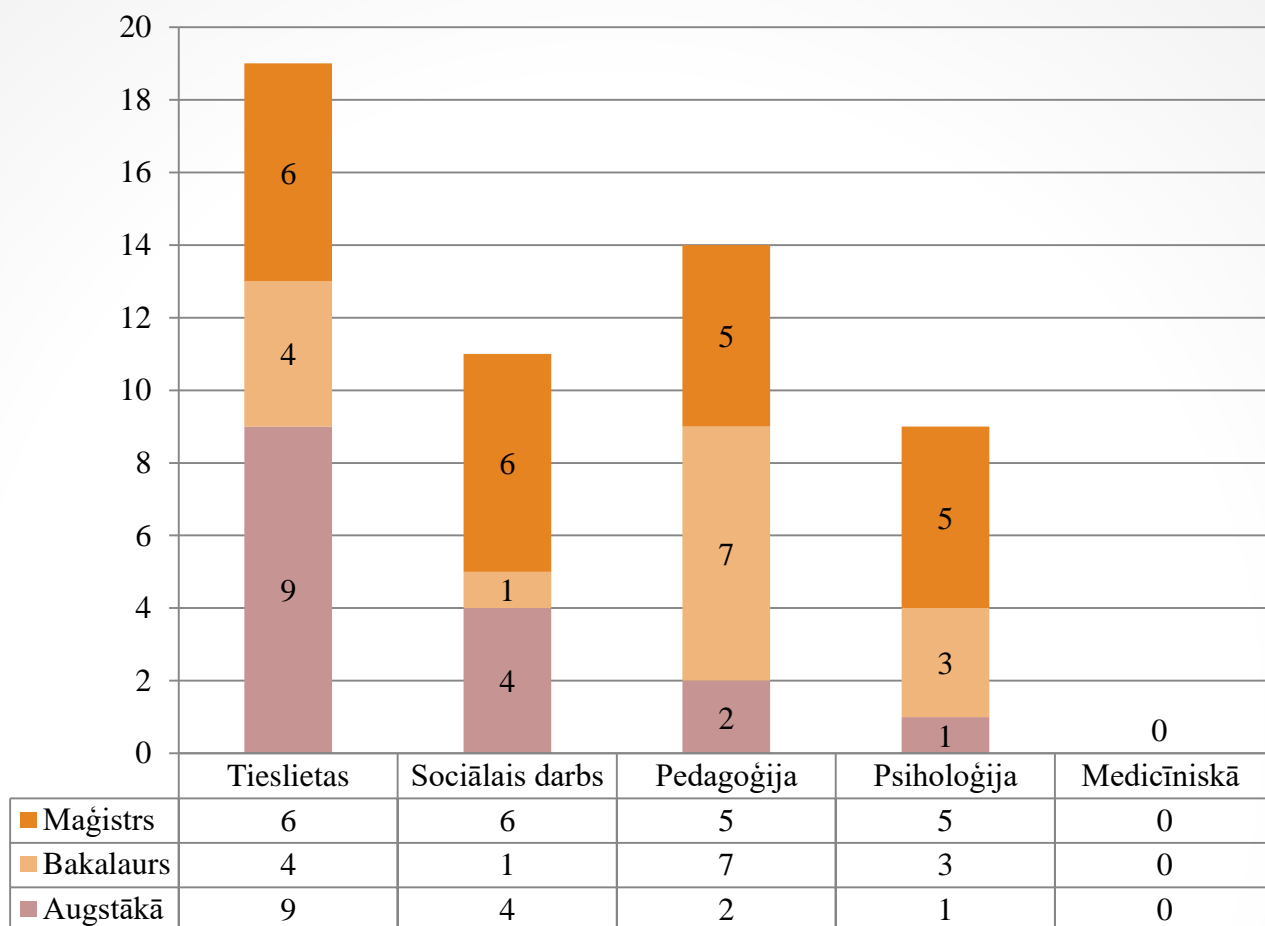
(uz 2019.gada 31.decembri)

	2017	2018	2019
■ No 20 g.	2	4	4
■ No 15 līdz 20.g.	8	8	12
■ No 10 līdz 15 g.	25	26	24
■ No 5 līdz 10 g.	29	24	28
■ No 1 līdz 5 g.	53	50	44
■ Līdz 1 g.	18	12	20

Bāriņtiesas locekļu izglītības

(uz 2019.gada 31.decembri)

2015.gada 29.oktobrī pieņemtie grozījumi Bāriņtiesu likumā, kas stāsies spēkā 2021.gada 1.janvārī paredz paaugstinātas izglītības prasības, nosakot, ka par bāriņtiesas priekšsēdētāju un bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieku var ievēlēt personu, kura ieguvusi vismaz akadēmisko maģistra grādu vai profesionālo maģistra grādu un atbilstošu profesionālo kvalifikāciju vai citu Latvijas izglītības klasifikācijā noteiktajam Eiropas kvalifikācijas ietvarstruktūras 7.līmenim atbilstošu kvalifikāciju pedagoģijā, psiholoģijā, medicīnā, sociālajā darbā vai tiesību zinātnē un kurai ir ne mazāk kā piecu gadu darba stāžs attiecīgajā specialitātē.

Savukārt par bāriņtiesas locekli var ievēlēt personu, kura ieguvusi vismaz akadēmisko bakalaura grādu vai profesionālo bakalaura grādu un atbilstošu profesionālo kvalifikāciju vai citu Latvijas izglītības klasifikācijā noteiktajam Eiropas kvalifikācijas ietvarstruktūras 6.līmenim atbilstošu kvalifikāciju pedagoģijā, psiholoģijā, medicīnā, sociālajā darbā vai tiesību zinātnē un kurai ir ne mazāk kā triju gadu darba stāžs attiecīgajā specialitātē.

2018.gada 1.novembrī pieņemtie grozījumi Bāriņtiesu likumā, kas stāsies spēkā 2021.gada 1.janvārī paredz, ka vismaz vienai personai no bāriņtiesas sastāva jābūt ar otrā līmeņa augstāko akadēmisko izglītību tiesību zinātnē vai tiesību zinātnes nozarei atbilstošu otrā līmeņa profesionālo augstāko (jurista) izglītību.